

Землетрус - стихійне лихо

Сильні землетруси - грізні і небезпечні явища природи. Вони можуть виникати на всіх материках земної кулі. Їх важкі наслідки можна зменшити, якщо ви прочитаєте, запам'ятаєте і виконаєте ті рекомендації, що викладені в дійсній пам'ятці.

Інтенсивність землетрусів

Підземні удари і коливання поверхні землі викликаються **природними причинами**. У деяких місцях планети землетруси відбуваються досить часто й іноді досягають великої сили, порушуючи цілісність ґрунту, руйнуючи будинки призводячи до людських жертв. Однак, більшість їх відноситься до слабких, і лише мала частка досягає ступеню катастрофи.

Інтенсивність землетрусів вимірюється в балах. В Україні і ряді закордонних країн прийнята 12-бальна шкала. Миколаївська область не є сейсмічно небезпечною зоною. По багаторічним даним інтенсивність землетрусів на її території може досягати не більш 5 балів.

Корисно знати й уявляти собі основні відмінності й ознаки землетрусу від 5 до 9 балів. Відносно слабкі (до 5 балів) не заподіюють збитку. Такі землетруси відчуваються більшістю людей усередині будинків і деякими поза будинками. Висячі предмети коливаються, стоячі автомобілі можуть зрушуватися; вікна, посуд деренчать, потріскують дерев'яні стіни і рами.

5 балів. Відбувається струс будинків, коливання меблів, частково розхлюпується рідина в судинах, можуть перекидатися легкі предмети, розбиватися посуд. З'являються тріщини в штукатурці. Пробуджуються сплячі.

6 балів. Відчувається усіма. Люди лякаються. Картини падають зі стін. Відвалюються шматки штукатурки. Падає і б'ється посуд, предмети падають з полиць.

7 балів. Коливання заважають стояти на ногах. Рухаються меблі, Характер типових ушкоджень будинків наступний:

- глинобитних - наскрізні тріщини, руйнування внутрішніх стін;
- мілкоблочних - тріщини в штукатурці, тонкі тріщини на стінах;
- великоблочних - тріщини у швах між блоками й у перегородках, випадання закладень швів, нерідко тонкі тріщини в блоках;
- антисейсмічні, а також дерев'яні будівлі залишаються непошкодженими;
- тріщини в перегородках спостерігаються в будь-яких будинках.

8 балів. Будинки сильно ушкоджуються, зрушуються пам'ятники, перекидається важкі меблі. Утворюються тріщини в ґрунті на крутих схилах і на сирому ґрунті.

9 балів. Людей збиває з ніг, тварини метаються і видають лементи. Сильно руйнуються кам'яні будинки. Пам'ятники і колони перекидаються. Відбувається значне ушкодження штучних водойм; розриви частини підземних трубопроводів; в окремих випадках деформуються залізничні рейки і руйнується проїжджа частина дороги. На рівнинах утворюються повені, тріщини в ґрунті досягають 10 см, на поверхні води великі хвилі.

Загальні поради

Спробуйте заздалегідь продумати ваші дії при землетрусі в різних умовах: в будинку, на роботі, на вулиці й в інших місцях. Особливо детально продумайте, що робити в будинку і на роботі. При цьому важливо враховувати ступінь сейсмостійкості будинків, у яких ви живете чи працюєте.

Не треба лякатися кожного землетрусу. Відносно слабкі землетруси (до 5 балів) не заподіюють збитку. Важливо, що коливання при землетрусах не можуть досягати найбільшої сили раптово. Якщо почнеться 6-9 бальний землетрус, то від моменту, коли ви відчуєте досить сильні, 5-6 бальні поштовхи і з'явиться небезпека руйнування будинків, пройде швидше за все 15-20 секунд. Найбільш сильні коливання тривають звичайно кілька десятків секунд, розгойдуючи будинок. Потім коливання йдуть на зменшення протягом приблизно 30 секунд чи більше.

Взявши до уваги міцність вашого будинку, місце, де ви знаходитесь в межах будинку, і названу величину запасу часу (15-20) секунд, ви зможете заздалегідь вибрати розумний для вас спосіб поведінки: або спробувати швидко залишити будинок, або прийняти відносно безпечне місце усередині будинку.

Продуманий заздалегідь, план допоможе вам діяти більш швидко і точно. Але, будьте готові також змінити його в залежності від обставин.

Що треба робити до землетрусу?

1. При можливості завчасного оповіщення про погрозу землетрусу буде подано попереджувальний сигнал звучанням сирени: “Увага всім!”, почувши який населення повинне включити гучномовець (динамік), телевізор на програму Українського телебачення, по яких може бути передане оголошення управління з питань надзвичайних ситуацій: “УВАГА! Говорить управління з питань НС та у ЦЗН від НЧК облдержадміністрації. ГРОМАДЯНИ! У зв’язку з можливим землетрусом вживайте необхідних заходів обережності. Відключіть газ, воду, електрику, погасіть вогонь у печах. Сповістіть сусідів про отриману інформацію. Візьміть необхідний одяг, документи, продукти харчування, воду і вийдіть на вулицю. Надайте допомогу старим і хворим. Займіть місце на відстані від будинків і ліній електропередач. Знаходячись у приміщенні під час першого поштовху встаньте в дверний просвіт. Підтримуйте спокій і порядок. Будьте уважні до повідомлень управління з питань надзвичайних ситуацій”.

2. Заздалегідь визначте найбільш безпечні місця (у квартирі, на роботі, поблизу робочого місця), де можна переконатися поштовхи. Це - проміжки капітальних внутрішніх стін, кути, утворені капітальними стінами, місця біля внутрішніх капітальних стін. Врахуйте, що найбільш небезпечними місцями в будинках під час землетрусу є великі заklenі проsvіти зовнішніх і внутрішніх стін, кутові кімнати, особливо останніх поверхів, ліфти. Укриттям від падаючих предметів і уламків можуть служити місця під міцними столами і ліжками: навчіть дітей ховатися туди при сильних поштовхах при відсутності дорослих.

3. Міцно прикріпіть шафи, етажерки, стелажі, полки до стін і до підлоги. Меблі варто розмістити так, щоб вони не могли упасти на спальні місця, перекрити виходи з кімнат, загородити двері. Ємності, що містять легкозаймисті і їдкі рідини, повинні бути надійно закупорені і зберігатися так, щоб вони не могли упасти і розбитися при коливаннях будинку.

4. Навчіться самі і навчіть всіх дорослих членів родини відключати електрику і водопостачання в квартирі, під’їзді, будинку.

5. Навчіться робити першу медичну допомогу, насамперед, при травмах.

Майте в будинку

1. Запас консервованих продуктів і питної води з розрахунку на 3-5 днів.

2. Аптечку першої медичної допомоги з подвійним запасом перев’язних матеріалів і з набором ліків, необхідних хронічно хворим членам родини.

3. Зберігайте документи в одному, легкодоступному місці, бажано неподалік від входу в квартиру. Також доцільно зберігати рюкзак, у якому варто мати ліхтар, сокирку, сірники, небагато їжі, аптечку, свічки, запасний одяг і взуття (по сезону) у розрахунку на всю родину.

4. Якщо ви маєте гараж чи дачний будиночок, використовуйте їх як притулок у перші дні після сильного землетрусу. Зберігайте там запас продуктів харчування та запасні речі. При цьому менш надійними є будівлі, розташовані на зсувних схилах.

5. На одяг дітей до 8 років нашійте полотняну бірку з наступними даними: П.І.Б., рік і місце народження дитини, П.І.Б. батьків і адресу проживання.

Під час сильного землетрусу

У приміщенні: 1. Якщо ви можете встигнути швидко залишити будинок (краще у перші 15-20 секунд), то зробіть це. Вибігши з будинку, відразу відійдіть від нього подалі на

відкрите місце. Якщо ви залишилися в будинку, то укрийтеся в задалегідь обраному, відносно безпечному місці. У багатоповерховому будинку можна відкрити двері на сходи і стати у провіт. Не лякайтеся якщо двері заклинять, - це буває через перекис будинку.

2. Якщо є небезпека падіння шматків штукатурки, світильників, скла - ховайтеся під стіл. Школярам можна залізти під парти, відвернутися від вікон і закрити обличчя і голову руками.

3. У будь-якому будинку тримайтеся подалі від вікон, ближче до внутрішніх капітальних стін будинку. Бійтеся скляних перегородок! Не стрибайте у вікно, знаходячись вище першого поверху! При явній необхідності вибийте скло табуреткою, у крайньому випадку - спиною.

4. Не створюйте “пробки” і тисняву в дверях.

5. Не користуйтеся ліфтом, свічками, чи сірниками, іншим відкритим вогнем!

6. На підприємствах, установах усі роботи припиняються, виробниче і технологічне устаткування зупиняється, приймаються заходи до відключення струму, зниженню тиску повітря, кисню, пару, води, газу і т.і.

На вулиці: відійдіть на відкрите місце, подалі від будинків, ліній електропередач. Бійтеся обірваних проводів! Не бігайте вздовж будинків, не входьте в будинки - реальну небезпеку для життя представляють падаючі уламки.

У транспорті: знаходячись за кермом зупиніться по можливості швидко, на відкритому місці. Не виходьте з машини до кінця поштовхів. Водіям громадського транспорту варто відкрити двері. Пасажирам транспорту безпечніше усього залишатися на своєму місці до кінця коливань. Немає необхідності вибивати вікна, рватися у бік дверей, створюючи тисняву і небезпеку травм.

Після сильного землетрусу

1. Надайте першу медичну допомогу потерпілим. За можливості звільніть потерпілих з під завалів, які можна легко розібрати. Якщо потрібна додаткова медична чи інша, спеціальна допомога, дочекайтеся її.

2. Не займайте телефон без крайньої потреби. Телефонна мережа буде перевантажена.

3. Включіть радіотрансляцію. Дотримуйтеся вказівок місцевої влади, управління з питань надзвичайних ситуацій.

4. Перевірте чи немає ушкоджень електропроводки. Усуньте несправність або відключіть струм в квартирі. Врахуйте, що струм в місті автоматично відключається при сильному поштовху.

5. Перевірте, чи немає ушкоджень водогінних мереж. Усуньте несправність чи відключіть водопостачання. Перш ніж користуватися каналізацією, переконайтеся в її справності в межах будинку, підвалу.

6. Не користуйтеся відкритим вогнем.

7. Спускаючись сходами перевіряйте їх міцність.

8. Не підходьте до явно ушкоджених будинків, не входьте в них.

9. Будьте готові до повторних сильних поштовхів. Такі поштовхи можуть трапитись через кілька годин, діб, тижнів і навіть місяців. Заздалегідь неможливо сказати, коли цілком минула небезпека повторних поштовхів. Відомо, що з часом після сильного землетрусу погроза сильних поштовхів поступово зменшується. Найбільш небезпечні перші кілька годин після землетрусу, тому, принаймні, у перші 2-3 години не входьте в будинки без крайньої необхідності. У рідких випадках повторний землетрус буває сильнішим, ніж перший.

10. Тримайтеся подалі від пляжів і набережних, на які може обрушитися цунамі, навіть через довгий час після закінчення землетрусу.